EXTRA-NUMMER

VAN HET

Samarangsch Advertentie-Blad,

van MAANDAG 18 Augustus 1862.

LANDMAIL BERIGTEN,

loopende tot 9 Julij.

POLITIEK OVERZIGT.

Ook de herstemmingen zijn afgeloopen. In Zwolle en Haarlem hebben de liberalen gezegevierd; de heeren *de Meester* en *van Mulken* zijn daar gekozen. Noch de heer *van Hall*, noch de heer *Groen* zijn bij deze verkiezingen in de kamer gekomen. Te Middelburg daarentegen is de heer *van Heemstra* gekozen. In Amersfoort, Leyden, Sneek en Roermond zijn de uittredende leden, de heeren *van Asck van Wijck*, *Taets van Amerongen*; *Lijcklama* en *de Lom de Berg* herkozen, zoodat ook bij de herstemmingen de liberalen een voordeel hebben behaald.

De verkiezingen voor de eerste kamer hebben den 8sten Julij in de provinciale staten plaats gehad. Nieuwe keuzen zullen moeten geschieden voor de heeren *Loopuyt* en *van Rijckevorsel* in Zuidholland, en *van Roijen* in Groningen, waarvan de eerste zijn ontslag heeft genomen en de beide laatsten verzocht hebben bij de herkiezing niet meer in aanmerking te mogen komen.

De tweede kamer is bezig met de beraadslaging over de *emancipatie der slaven in West-Indie.* Waarschijnlijk zal zij na dit wetsontwerp niet veel meer in deze zitting afdoen.

Men spreekt van de vervanging van den minister van kolonien, die blijkt niet opgewassen te zijn tegen het parlementair debat. Men weet echter nog niet met zekerheid, wie daarvoor in aanmerking zal komen. De heeren *de Waal*, *des Amorie van der Hoeven* en anderen worden genoemd; dit zijn echter slechts losse geruchten. Ook zegt men, dat de terugkomst van den generaal *van Swieten* afgewacht wordt, om dien voor die betrekking in aanmerking te nemen. Wij herhalen echter, dat al deze berigten niets dan *on dits* zijn.

ALGEMEEN OVERZIGT.

De Parijsche *Moniteur* heeft eerst voor weinige dagen het rapport van generaal de Lorencez, opperbevelhebber der Fransche troepen in Mexico, nopens het gevecht bij Puebla, bekend gemaakt. De generaal geeft het cijfer der gewonde en gesneuvelde Fransche officieren op 35 en dat der gewone manschappen op 447 op. Dus een veel grooter getal dan de *Moniteur* in zijne noot bij het rapport van generaal Zaragosa, bij wijze van rectificatie, in der tijd heeft opgegeven. Het aantal officieren en manschappen dat de vijand verloren heeft, wordt geraamd op 1000 man. Waarschijnlijk is dit cijfer zeer overdreven. Redelijker wijze is het toch niet aan te nemen, dat de overwinnaars zooveel meer manschappen zullen verloren hebben dan de overwonnenen. Het rapport zegt, dat toen de Franschen reeds een gedeelte van de hoogte hadden beklommen, om een aanval op Guadalupe te doen, er een verschrikkelijke regen viel, die den bodem zoo doorweekte, dat de soldaten niet langer overeind konden blijven op de helling, die zij bereikt hadden. De onmogelijkheid om in dien toestand langer den strijd vol te houden, deed den generaal besluiten den terugtogt aan te nemen. Het rapport zegt voorts, dat de Franschen een bewonderingswaardigen moed aan den dag gelegd hebben. Daaraan viel trouwens niet te twijfelen. Men weet wat de Franschen op het slagveld of bij het bestormen eener vesting zijn. Hun échec moet hoofdzakelijk toegeschreven worden aan het verkeerde begrip, dat zij gehad hebben van de positie van Guadalupe, die eene geduchte, in plaats van eene weinig beteekenende sterkte is, zoo als men gedacht heeft.

De generaal de Lorencez heeft na zijn terugtogt op Orizaba eene dagorder tot zijne troepen uitgevaardigd. Hij ontveinst de nederlaag niet, doch hij schrijft die in zijne dagorder alleen toe aan de bedriegelijke voorspiegelingen die den Franschen nopens de gunstige gezindheid der bevolking ten hunnen opzigte gedaan zijn. De bevolking van Puebla heeft hen niet met open armen ontvangen; zij heeft hen in den steek gelaten. En dit feit, thans ook door den generaal zelf geconstateerd, is van gewigt. Alzoo vallen al de vroegere berigten betreffende den vurigen wensch, om zich van het gezag van Juares te ontslaan, in duigen. En op wie komt de beschuldiging nopens de bedriegelijke voorspiegelingen neer? Op den generaal Almonte, die vóór zijne komst in Mexico bijeenkomsten heeft gehad met de Fransche regering en haar (thans geheel en al verkeerd gebleken) inlichtingen gegeven heeft nopens de gezindheid der bevolking. Men is in Frankrijk dan ook zeer verbitterd op Almonte en het is blijkbaar, dat hij bij de door hem gegeven inlichtingen al te zeer zijn eerzucht en persoonlijken wrok tegen Juarez geraadpleegd heeft. Dit neemt niet weg dat Almonte door generaal de Lorencez tijdelijk benoemd is tot militairen gouverneur van Vera Cruz, dat is zooveel als dictator. Natuurlijk, Almonte is, wat hij ook misdreven heeft, een bruikbaar voorwerp om voor de Franschen aan het hoofd te staan eener revolutie in Mexico, die nu moet doorgezet worden.

Er is echter nimmer meer eendragt tusschen de verschillende partijen in Mexico geweest dan thans. Juarez wordt nagenoeg door alle ondersteund om den Franschen het hoofd te bieden. Zoo moet de reactionnaire generaal Zuloaga zich aangeboden hebben om de vereeniging tusschen de troepen van generaal Marquez, ten getale van 2000 man, met de Franschen te verhinderen. Volgens andere berigten is Zuloaga tegelijk met zijn geestverwant, generaal Cobos, te Havana aangekomen, daar zij door Juarez ter dood veroordeeld waren, welke straf echter veranderd is in levenslange ballingschap. Doch hoe dit zij, eene reactie ten nadeele van Juarez openbaart zich in Mexico volstrekt niet; terwijl aan de versterking der hoofdstad met den meesten ijver gearbeid wordt, volgens sommigen dagelijks door 1000 man.

Wat nu de verdere krijgsbedrijven in de republiek aangaat, zoo hebben de Franschen, sedert het gevecht bij Puebla, twee overwinningen behaald, eene op de voorhoede van het Mexicaansche leger, ten gevolge waarvan deze, ten getale van 1500 man, nagenoeg geheel in den pan moet gehakt zijn, en eene andere, waarbij 1200 man van den vijand gevangen werden genomen. Desniettegenstaande wordt in berigten, over New-York ontvangen, de toestand van het Fransche leger als zeer bedenkelijk geschetst èn door de overmagt des vijands èn door de schaarschte van levensmiddelen. Het laatste is van dien aard dat b. v. een vaatje meel te Orizaba gezegd wordt 200 à 300 francs te kosten. Waarschijnlijk is men hierbij wel met wat overdrijving te werk gegaan.

De Fransche regering zit intusschen niet stil. In verscheidene havens wordt het noodige voorbereid, om aanzienlijke versterkingen naar Mexico te zenden, terwijl speciaal troepen uit Algerie daartoe gekozen worden, daar deze beter bestand zijn tegen het ongezonde klimaat. Men spreekt ook van het plan der keizerlijke regering, om de versterkingstroepen uit Frankrijk eerst eenigen tijd naar Martinique te zenden, en vervolgens naar Mexico, ten einde alzoo ook gehard te worden tegen het klimaat. Indien dit zoo is, dan is het een bewijs, dat de Franschen in geen geval vooreerst de republiek zullen verlaten.

Doch ook zonder deze omstandigheid heeft men dat bewijs. De discussien in het wetgevend ligchaam bij de behandeling van het budget hebben dit duidelijk doen zien. De heer Jules Favre was hierbij de redenaar der oppositie. Hij gispte streng de handelwijze der regering vooral de ondersteuning, die generaal Almonte van Frankrijk heeft ontvangen, daar het toch bekend was dat deze alleen gekomen was met het doel, om eene revolutie in de republiek tot stand te brengen. En wat, vroeg de redenaar zou het gevolg zijn, indien de plannen die men met den generaal gehad heeft, gelukt waren? Frankrijk zou eene bezetting van 15000 man in het land moeten laten, alleen om der nieuwe regering steun te verschaffen, die het zou opgerigt hebben. En wat is er van de 75 millioen francs die de regering terugvordert, als eigendom van een Franschman? Ze zijn niet zijn eigendom, ze zijn het nimmer geweest. Dit cijfer is door schandelijke speculaties tot die hoogte geklommen. Daarvoor mogt Frankrijk niet in de bres springen. De goede trouw verbiedt het. Ten slotte drong hij er op aan dat de regering den weg verlate, die aanvankelijk reeds eene wijziging gebragt heeft in de vriendschappelijke betrekkingen met hare vroegere bondgenooten. Er is voor Frankrijk thans slechts één weg open: dat is met de regering in de republiek op redelijke voorwaarden vrede te sluiten en zich vervolgens terug te trekken. Dit kan te eer plaats vinden, omdat de Fransche wapenen niet in hunne eer hersteld behoeven te worden, want er is geen nederlaag geleden. De Fransche soldaten hebben, niettegenstaande zij met onoverkomelijke hinderpalen te worstelen hadden, met de hun steeds eigene dapperheid gevochten.

De heer Billault heeft den redenaar beantwoord. De expeditie was volgens hem noodig, ten gevolge der onveiligheid en anarchie die sinds zoo vele jaren in Mexico bestaan. De kandidatuur van den aartshertog Maximiliaan vindt noch bij Engeland noch bij Spanje tegenkanting, indien de Mexicaansche bevolking zich uit eigen beweging daarvoor verklaart. In de vriendschappelijke gevoelens van Engeland en Spanje jegens Frankrijk is niet de minste verandering gekomen. Generaal Almonte is niet in de republiek verschenen om er een burgeroorlog te doen ontstaan; maar hij moest er zijn, wanneer de stembus de vrije keuze der bevolking, die Frankrijk in alle opzigten eerbiedigen zal, kenbaar zal maken. De regtmatigheid der geldelijke vorderingen zal door eene commissie onderzocht worden. Doch onderhandelen mogt Frankrijk op dit oogenblik niet; de eer verbiedt het.— De begrooting is vervolgens goedgekeurd.

Wat toch blijkt nu uit die rede? De generaal Almonte moest in Mexico tegenwoordig zijn op het oogenblik dat de stembus, strekkende om den volkswensch kenbaar te maken, zou worden geopend. Waarom moet echter de stembus uitspraak doen? Tot dusverre had men nog niets vernomen van de gezindheid der bevolking, om van bestuur te veranderen, tenzij uit de Parijsche officieuse bladen, die het van de daken predikten, maar door de latere gebeurtenissen op eene afdoende wijze gelogenstraft zijn. De keizerlijke regering is dus dadelijk van het plan uitgegaan, om de bevolking te laten stemmen, en dat het onder de pressie van een leger niet moeijelijk valt dit kunstje in praktijk te brengen en ook te doen gelukken, behoeft ter naauwernood gezegd te worden. Engeland en Spanje — hoewel laatstgenoemde dezelfde machinatiën gaarne had gezien ten behoeve van een Bourbonschen, aan de dynastie naauw verwanten prins — zagen dit alles zeer goed, en van daar dat zij er niets mede wilden te doen hebben. De rede van den heer Billault is eigenlijk niet noodig om dit te begrijpen; het was reeds voorlang wereldkundig. En indien Frankrijk nu later met zijne wapenen in Mexico mogt slagen, dan zal het, niettegenstaande de les die het ontvangen heeft, zijne plannen blijven doorzetten; de *ministre-orateur* heeft immers in zijne rede verklaard dat de bevolking zal worden opgeroepen om hare wenschen ten aanzien van het bestuur te doen kennen, en de keizerlijke regering is er dus niet op uit, om op eervolle voorwaarden te onderhandelen, zoo als men anders van een oorlogvoerenden staat verwachten mag, — en in dien staat van zaken is het wel noodig dat het Fransche leger geruimen tijd in Mexico blijft.

Ten slotte nog iets over het bestuur van Juarez. Uit de ondersteuning die hij van de bevolking geniet, moet men niet opmaken dat zijn bestuur zich door regtvaardigheid kenmerkt. Verre van dien. Er moet in de hoofdstad een despotisme onder de hatelijkste vormen heerschen. De aankomende brieven werden niet uitgegeven; postboden werden zelfs gefusilleerd en de vreemdelingen, van welken landaard ook, stonden aan de grofste beleedigingen bloot.

De wetgevende vergadering is kort na de discussien over de Mexicaansche aangelegenheid gesloten. Men beweert, dat de regering besloten heeft dit ligchaam uit te breiden en dat het, zooals het nu is zamengesteld, nog slechts ééne zitting zal houden, die eene maand zal duren. De ontbinding zou dan in Aug. of October e. k., volgens anderen in Februarij 1863 plaats hebben.

De algemeene aandacht begint zich meer en meer op de binnenlandsche aangelegenheden van Rusland te vestigen. Men komt van lieverledetot de overtuiging, dat een gevaarlijke gisting in dit reusachtig rijk heerscht en niemand kan berekenen wat daarvan de gevolgen zullen zijn. De Voorzienigheid heeft een zwaren last op de schouders van keizer Alexander gelegd en het is te hopen, dat hij bij goeden wil ook de kracht zal hebben, om het begonnen werk, trots alle hinderpalen te voltooijen. De gevaarlijke toestand waarin Rusland op dit oogenblik verkeert, is het treurig gevolg van het regeringsstelsel van keizer Nicolaas. Zoolang deze zijn volk met een ijzeren scepter hoedde, bestond in Rusland geen andere wet dan het geweld, geen ander geneesmiddel dan het zwaard. Voor het uiterlijk heerschten overal rust en orde en de bewonderaars van den czaar prezen luide de energie en de wijsheid zijner regering. Maar nog voor zijn dood ontdekte men dat dit alles slechts schijn was. Onder de bevrozen oppervlakte had zich het bederf ontwikkeld, zoodat hij bij zijn sterven aan zijn zoon een ontevreden leger, een bedorven administratie en verwarde finantien naliet. Alexander ondernam de zware taak om zijn volk te hervormen en begon in de eerste plaats met de opheffing der lijfeigenschap. Weinigen slechts ondersteunden hem; integendeel — hij was en is steeds omringd door een adel, die in dezen grooten maatregel alleen zijn eigen val en dien van den staat ziet.

De tegenstand, die zich niet openlijk durft vertoonen, woelt in het duister slechts te krachtiger en openbaart zich in daden, wel geschikt om den keizer van de reeds betreden baan te verwijderen. Aan den eenen kant zijn de boeren ontevreden over de wetten, waarbij hunne vrijheid geregeld wordt; zij willen van geen overgangs-periode weten en eischen daarbij het land, waarop zij wonen en werken, weigeren den afkoop als geweld, en de heerendiensten als een onregtvaardigen dwang. In de steden en in het leger heeft zich eene andere partij gevormd, die luide om afschaffing van een aantal misbruiken roept, en als het eenige middel om daartoe te geraken, eene constitutie eischt, waarin alle standen gelijkelijk vertegenwoordigd zijn. Er worden brochures in dien geest verspreid, die van hand tot hand gaan en openbaar te koop worden aangeboden; de politie vervolgt wel de verspreiders, maar hare magt is geknakt en, al valt nu en dan eens een enkele in hare handen, in het algemeen is zij tegen de beweging niet meer opgewassen. De keizer schijnt evenwel eene constitutie te willen geven, den 20sten Sept. wordt te Nowrod het duizendjarig bestaan van het Russische rijk gevierd en dan zal het — zoo men zegt — geschieden. De partijen weten dit en van daar hare verdubbelde werkzaamheid, de vreeselijke gisting in het rijk, die zich in vlammend schrift openbaart. Het ligt in het karakter van dit volk, dat het op deze wijze zoowel zijne regtmatige wenschen te kennen als aan zijne teugellooze hartstogten lucht geeft. Dit verschijnsel is in het oogloopend. De onderdrukkingen en knevelarijen van den adel hebben sedert jaren altijd kleine, op zich zelf staande lokale boeren-opstanden ten gevolge gehad, die steeds door gruwelijke barbaarschheden gekenmerkt waren. Volgens officieele opgaven komen jaarlijks ongeveer 70 gevallen voor, dat edellieden door boeren vermoord en hunne kasteelen in brand gestoken worden. De uitbreiding echter, welke het kwaad in de laatste dagen gekregen heeft, gaat alles te boven wat men vroeger hoorde. Aan welke partij de branden te St. Petersburg, te Kroonstadt enz. toegeschreven moeten worden, als nog niet uitgemaakt; ook weet men nog niet of men met die barbaarschheden een doel heeft, dan of zij een uitvloeisel zijn van haat en verbittering. Welligt bestaat er een verband tusschen hetgeen te St. Petersburg en te Warschau gebeurt. In laatstgenoemde stad namelijk is op generaal Luders een pistoolschot gelost, waardoor de generaal ernstig gewond is geworden. Eenige tijd later trof hetzelfde lot den grootvorst Constantijn, pas in de stad gekomen; gelukkig heeft men den bedrijver van laatstgenoemde misdaad kunnen arresteren. Is dit zoo, gaat het een zoo wel als het ander van eene partij uit, wier streven is, den grootmoedigen keizer af te schrikken van verdere pogingen tot hervormingen in zijn rijk, dan zal men dit weldra te weten komen. Hopen wij, dat de natie door het gebeurde hare aanspraak op eene zachtere regering niet zal verliezen, maar dat de hooghartige czaar het begonnen werk zal voltooijen en dat hij er in slagen moge Rusland te bewaren voor eene revolutie, die, bij de geringe beschaving van de massa des volks, de gruwelijkste vormen zou kunnen aannemen.

Naar al wat men uit Pruissen hoort, zal het weldra over het budget van oorlog tot ernstige botsingen tusschen de regering en de tweede kamer komen. Al de fractien der liberale partij zijn het eens, dat Pruissen geen leger van 200,000 man onderhouden kan en dat aanzienlijke bezuinigingen op dit budget moeten worden ingevoerd. Aan den anderen kant levert schier iedere dag bewijzen, dat de regering den reactionnairen weg opgaat. Zoo heeft weer de president van politie, de regeringsraad von Winter, een eerlijk man, zijn ontslag gekregen, omdat hij de regering in haar streven tot onderdrukking van de drukpers, niet genoeg te wille was. Zoo als de zaken nu staan, wantrouwt de kamer den koning, en de koning ziet zijn grootsten vijand in de vertegenwoordiging. De kamer verklaart wel, dat zij onwankelbaar getrouw blijft aan de kroon, maar zulke verklaringen, al zijn zij goed gemeend, beteekenen niets; zij werden ook indertijd afgelegd door de Fransche Constituante tegenover Lodewijk XVI.

Uit Kassel schrijft men, dat reeds overal in het land vereenigingen gevormd worden, om de verkiezingen te leiden en den invloed van de geestelijkheid en de landraden te neutraliseren. Aandacht verdient dat de ijver der constitutionneele partij, om eene vrijzinnige kamer te krijgen, sedert de herstelling der kieswet van 1849 niet verminderd, maar eer vermeerderd is. Men schijnt daar te begrijpen, dat men zijn vijand nooit te ligt moet tellen. Overigens is uit Keurhessen weinig nieuws. De keurvorst heeft den generaal von Bardeleben met een eigenhandigen, in een verzoenenden geest geschreven brief aan den koning van Pruissen, naar Berlijn gezonden en daarmede is de zaak in zoover afgedaan. Hij is daarop stilletjes naar de baden van Tiplitz vertrokken.

Omstreeks het midden dezer maand zal er eene bijeenkomst plaats hebben tusschen de koningen van Zweden en van Denemarken, en wel te Kopenhagen. Men brengt die reis in verband met het sluiten eener of- en defensive alliantie tusschen beide souvereinen.

In Engeland heeft lord Palmerston op nieuw verklaard, dat hij eene tusschenkomst in de voormalige staten der Amerikaansche Unie, bij de tegenwoordig aldaar bestaande verbittering onraadzaam achtte, aangezien die van beide kanten slechts tegenstand zou ondervinden. Mogt zich echter eene wending ten goede in de gemoederen aldaar vertoonen, dan zou de regering zich verpligt achten onderhandelingen aan te knoopen, om verder bloedvergieten te voorkomen.

En waarlijk, de verbittering, die tegenwoordig tusschen de Noordelijken en Zuidelijken bestaat, is wel groot. Men zegt dat van weerszijden schier geen pardon meer gegeven wordt. Den 16den Junij heeft bij Charleston weer een bloedige veldslag plaats gehad, waarbij van weerszijden zware verliezen zijn geleden. In het algemeen schijnen de zaken van de Noordelijken in den laatsten tijd niet vooruit te zijn gegaan.

In het kanton Genève, waar de verkiezingen hebben plaats gehad, heeft de oppositie tegen het bestuur van den heer James Fazy, het hoofd der radicale partij, de overwinning behaald. De heer Fazy, een man van veel talent en energie, heeft de bevolking ook daardoor zeer tegen zich ingenomen, omdat hij eene speelbank heeft opgerigt in het door hem bewoond wordende hotel.

Het voornaamste wat uit Italie te berigten valt, is dat de kamer van afgevaardigden het budget heeft aangenomen, zoodat het kabinet Rattazzi althans voorloopig gevestigd is. Intusschen moet erkend worden, dat het tegenwoordig meer dan ooit met bezwaren te kampen heeft. Sedert de vereeniging der bisschoppen te Rome is de paus minder dan ooit geneigd eenige concessien te doen en wil van geen transactie weten. Tusschen den heer Lavalette en den hertog de Montebello begint weer dezelfde tweespalt te heerschen, die vroeger tusschen eerstgenoemden en den generaal Grammont bestond; het schijnt dat de hertog dezelfde bevelen heeft, waarop Grammont zich altijd beriep en dat de Fransche niet voornemens zijn Rome te ontruimen. Dit werkt de partij van beweging in Italie in de hand, die van dag tot dag sterker optreedt, zoodat de vrees bestaat, dat zij de regering vroeger of later te sterk zal worden. Garibaldi wordt sterk verdacht van het met de beweging eens te zijn en men vermoed zelfs, dat hij eene onderneming op touw heeft, die de regering in de grootste moeijelijkheid kan brengen, zoo niet gevaarlijk voor het bestaan van het jeugdige koningrijk

kan zijn. Eén lichtpunt is er echter in die donkere vooruitzigten. Rusland is namelijk, op aandringen van keizer Napoleon, op het punt van het koningrijk Italie te erkennen en dan zal Pruissen weldra moeten volgen. Men zegt zelfs dat het berigt, van die erkenning reeds te Turin is aangekomen. Anderen willen echter, dat Rusland voor de erkenning concessien in het Oosten en Pruissen in Sleeswijk geëischt heeft, doch dat Engeland en Frankrijk het daarover nog niet eens zijn. Men zal weldra weten wat hiervan zij.

Aandacht verdient dat de koning van Portugal met de prinses Maria Pia van Savoye in het huwelijk zal treden. Dit huwelijk zal reeds in September e. k. te Turin gevierd worden. Prins Napoleon zal daarbij tegenwoordig zijn. Men wil, dat het denkbeeld dier vereeniging van den keizer der Franschen is uitgegaan en dat prins Napoleon tijdens zijn laatste reis naar Napels die zaak met koning Victor Emanuel geregeld heeft.

In Servie heerscht bestendig een groote opgewondenheid onder de bevolking. De Serviers eischen veel. Wel heeft de Turksche gevolmagtigde te Belgrado van de Porte in last concessien te doen, doch alleen onder voorbehoud, dat men de opperheerschappij van den sultan zal erkennen en dat is het juist wat men daar niet wil. Ook de laatste tijdingen uit Montenegro luiden alles behalve gunstig voor de Turken, die telkens met bebloede koppen worden afgeslagen. De zaken krijgen daar hoe langs zoo meer een ernstig aanzien.

Het nieuwe Grieksche ministerie heeft na zijne zamenstelling zijn programma aan het volk bekend gemaakt. Eerbiediging der door de constitutie gewaarborgde vrijheden en handhaving in alle opzigten van 's lands wetten, stelt het kabinet, volgens dit document, zich ten taak; terwijl voorts beloften worden gedaan omtrent de spoedige aanbieding van wetten, welke de bevolking reeds sinds lang gewenscht heeft. Het programma klinkt over het geheel fraai; doch men weet dat men hierop niet te veel vertrouwen kan. Het is een uithangbord dat men in den regel zoo mooi mogelijk tracht te maken. De Grieken zullen dus wèl handelen, als ze wachten, om de handelingen van het kabinet aan zijne beloften te toetsen.

CULTUUR-ONDERNEMINGEN IN NEDERLANDSCH-INDIE.

WIJ WILLEM III enz. enz.

Allen, die deze zullen zien of hooren lezen, salut! doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat de behoefte blijkt te bestaan aan wettelijke bepalingen, volgens welke cultuur ondernemingen buiten overeenkomst met het gouvernement in Ned.-Indie kunnen opgerigt en voortgezet worden.

Zoo is het, dat Wij, den raad van state gehoord en met gemeen overleg der staten-generaal, hebben goedgevonden en verstaan bij deze vast te stellen:

ALGEMEENE BEPALINGEN.

Art. 1. Door kultuur-ondernemingen buiten overeenkomst met het gouvernement worden in deze wet verstaan ondernemingen van Nederlanders, die ten doel hebben de voortbrenging en bereiding, alsmede den opkoop en de bereiding van producten van den landbouw.

Art. 2. De bepalingen van deze wet zijn niet van toepassing op cultuur-ondernemingen: op particuliere landen; op landen die als woeste gronden verhuurd zijn; in de Vorstenlanden.

ISTE AFDEELING. — *Van de cultuur-ondernemingen.*

Art. 3. Geene cultuur-onderneming mag opgerigt of in werking gebragt worden zonder voorafgaande toestemming van het gewestelijk of algemeen bestuur.

Art. 4. Tot het verkrijgen van zoodanige toestemming is de ondernemer verpligt, zich schriftelijk te vervoegen bij het hoofd van het gewestelijk bestuur. — In zijne aanvraag doet de ondernemer naauwkeurige opgave: *a.* van de dessa's waar de gronden gelegen zijn, welke hij verlangt voor zijne onderneming te bezigen; *b.* van de dessa's waar hij producten van landbouw verlangt op te koopen.

Art. 5. Het hoofd van het gewestelijk bestuur verleent of weigert, in dit laatste geval bij een met redenen omkleed besluit, de toestemming tot het oprigten en in werking brengen eener cultuur-onderneming binnen de twee maanden nadat de aanvraag bij hem is geschied.

Art. 6. De toestemming wordt alleen geweigerd: 1°. wanneer de ondernemer niet is Nederlander volgens de wet van 28 Julij 1850 (*Staatsblad* no. 44), of wanneer de toestemming wordt gevraagd door eene vennootschap, waarvan het bestuur niet bestaat uit Nederlanders volgens de evengenoemde wet; 2°. wanneer hij volgens de bestaande bepalingen niet bevoegd is tot verblijf in de binnenlanden, noch tot het aangaan van burgerlijke verbindtenissen; 3°. wanneer hij verlangt voor zijne onderneming gronden te bezigen, die voor de gouvernements-cultures in gebruik of ingedeeld zijn.

Art. 7. Ingeval het hoofd van het gewestelijk bestuur de toestemming weigert tot het oprigten en in werking brengen eener cultuur-onderneming, kan de ondernemer bij verzoekschrift in hooger beroep komen bij het algemeen bestuur. — Het algemeen bestuur beslist binnen de zes maanden nadat het verzoekschrift is ingediend.

Art. 8. Bij de toestemming wordt de tijd bepaald, binnen welken de onderneming in werking zal moeten zijn. — Daarvoor mag geen langer termijn dan twee jaren genomen worden. Ingeval de onderneming niet binnen den gestelden termijn tot stand komt, wordt de toestemming beschouwt als vervallen. Deze termijn kan door het algemeen bestuur verlengd worden bijaldien de ondernemer het bewijs levert, dat beletselen van hooger hand zulks noodzakelijk maken.

Art. 9. De verleende toestemming is persoonlijk. — De onderneming kan niet aan een ander overgedragen, noch door een ander beheerd worden zonder nadere toestemming van het gewestelijk of algemeen bestuur.

Bij overlijden van den ondernemer zijn zijne erfgenamen, regtverkrijgenden of boedelbeheerders verpligt, onder goedkeuring van het gewestelijk bestuur, onmiddelijk in het beheer der onderneming te voorzien. — Wanneer zij verlangen de onderneming voort te zetten, zijn zij gehouden, binnen drie maanden aan het gewestelijk bestuur een volgens de bepalingen dezer wet bevoegd persoon voor te dragen, aan wien zij verlangen dat de toestemming op nieuw zal worden verleend. — Deze termijn kan door het algemeen bestuur verlengd worden, wanneer de erfgenamen, regtverkrijgenden of boedelbeheerders van den overleden ondernemer aantoonen, dat zij niet bij magte zijn aan de hun opgelegde verpligting te voldoen.

Art. 10. Ondernemers die hunne onderneming verlangen uit te breiden tot dessa's niet in hunne aanvankelijke aanvraag genoemd, kunnen daartoe toestemming bekomen. — Tot het verkrijgen dier toestemming zijn zij aan dezelfde bepalingen onderworpen als voor het bekomen der toestemming tot het oprigten en in werking brengen eener onderneming. — De bepalingen in artt. 8, 11 en 12 dezer wet, betrekkelijk het intrekken eener toestemming, zijn in dit geval van toepassing.

Art. 11. De verleende toestemming kan worden ingetrokken bij een met redenen omkleed besluit van den gouverneur-generaal, den raad van Nederlandsch Indie gehoord: *a.* wanneer de ondernemer gronden van andere dessa's bezigt of producten opkoopt uit andere dessa's dan die welke in zijne aanvraag zijn vermeld, en waarvoor hij de toestemming van het gewestelijk of algemeen bestuur heeft bekomen; *b.* wanneer de onderneming zonder nadere toestemming van het gewestelijk of algemeen bestuur aan een ander is overgedragen, of door een ander wordt beheerd dan de persoon, die de toestemming verkreeg; *c.* wanneer niet wordt voldaan aan de verpligtingen bij overlijden van den ondernemer aan zijne erfgenamen, regtverkrijgenden of boedelbeheerders voorgeschreven; *d.* wanneer de ondernemer in gebreke blijft met de voldoening der volgens de artt. 28 en 29 dezer wet door hem te kwijten bedrijfbelasting; *e.* wanneer redenen van politiek belang de intrekking raadzaam doen achten.

Art. 12. In de gevallen, onder litt. *a*, *b*, *c* en *d* van het voorgaande artikel vermeld, worden de inrigtingen, die tot de onderneming behooren, van wege het bestuur, na voorafgaande afkondiging in de nieuwsbladen, in het openbaar opgeveild, en aan den meestbiedende, mits volgens de bepalingen dezer wet bevoegd tot het bekomen eener toestemming, toegewezen. Het zuiver provenu van den verkoop wordt alsdan den ondernemer of zijnen erfgenamen uitbetaald. — In het geval onder lit. *e* van het voorgaande artikel vermeld, treedt het gouvernement onverwijld in het eigendom en het bezit van alles wat tot de onderneming behoort, en bepaalt de regter de schadevergoeding, aan den ondernemer deswege te verleenen.

II de AFDEELING — *Van de overeenkomsten tusschen ondernemers en inlanders.*

Art. 13. De ondernemers kunnen zich zoowel van de benoodigde gronden als van de benoodigde arbeiders voorzien door het sluiten van overeenkomsten. — Die overeenkomsten kunnen betreffen: 1°. alleen het verhuren van gronden; 2°. het verhuren van gronden benevens het bewerken en beplanten dier gronden en het onderhouden van het gewas ten behoeve van den ondernemer: *a.* voor zijne rekening en risico tegen betaling van vaste sommen; *b.* voor rekening der verhuurders, tegen betaling der waarde van het product naar gelang dat het beter of minder goed is geslaagd; 3°. het verrigten van veld- of anderen arbeid. — Bovendien kunnen ondernemers zich producten verschaffen door aankoop zonder voorafgegane overeenkomst.

Art. 14. De overeenkomsten, bedoeld bij alinea 1 en 2 in het voorgaand artikel, kunnen gesloten worden met de hoofden en oudsten der dessa's en met de regthebbende op de gronden. De overeenkomsten, bedoeld bij alinea 3 in het voorgaand artikel, moeten individueel met de arbeiders gesloten worden. — Overeenkomsten met andere inlandsche hoofden dan dessahoofden en oudsten zijn nietig en strafbaar, voor de hoofden met ontslag uit 's lands dienst, en voor de ondernemers met eene geldboete, te bepalen bij eene uit te vaardigen algemeene verordening.

Art. 15. De overeenkomsten tot verhuur van gronden, alsmede tot verhuur van gronden benevens het bewerken en beplanten dier gronden, worden, wanneer zij voor langer dan een jaar gesloten zijn, en voor dat zij in werking treden, geregistreerd door het hoofd van het gewestelijk bestuur.

Art. 16. De registratie geschiedt binnen de drie maanden nadat de overeenkomst schriftelijk door den ondernemer daartoe is aangeboden.

Art. 17. De registratie wordt alleen geweigerd, bij een met redenen omkleed besluit, wanneer aan het gewestelijk bestuur blijkt: 1°. dat de gronden door hoofden en oudsten der dessa's tegen den bepaalden wil van de daarop regthebbende verhuurd zijn; 2°. dat de verhuurde gronden voor de gouvernements-cultures in gebruik of ingedeeld zijn; 3°. dat de gronden voor onbepaalden tijd of voor langer dan 5 jaren verhuurd zijn.

Art. 18. Ingeval het hoofd van het gewestelijk bestuur weigert de overeenkomst tot verhuur van gronden te registreren, kan de ondernemer bij verzoekschrift in hooger beroep komen bij het algemeen bestuur. — Het algemeen bestuur beslist binnen de zes maanden nadat het verzoekschrift is ingediend.

Art. 19. De overeenkomsten tot verhuur van gronden, alsmede tot verhuur van gronden benevens het bewerken en beplanten dier gronden, mogen niet voor langer dan voor 5 jaren gesloten worden. — Zij kunnen evenwel na het verstrijken van dien termijn verlengd worden, mits daaromtrent de bepalingen, in deze wet vervat voor de aanvankelijke overeenkomst opgevolgd worden.

Art. 20. Oeereenkomsten tot verhuur van gronden en tot verhuur van grouden benevens het bewerken en beplanten dier gronden, welke niet zijn geregistreerd volgens de bepalingen dezer wet, zijn nietig. De ondernemer, die eene overeenkomst aan registratie onderworpen uitvoert of doet uitvoeren, verbeurt deswege voor elke overtreding eene boete, te bepalen bij algemeene verordening.

Art. 21. De overeenkomsten tot het verrigten van veld- en anderen arbeid worden niet geregistreerd.

Art. 22. Het geven van voorschotten op den huurprijs van verhuurde gronden, op het te verbouwen en te leveren product en op het verrigten van arbeid is geoorloofd.

Art. 23. Het geven van voorschotten op het te verbouwen en te leveren product op den voet van art. 13, alin. 2, lit. *b*, is verboden en wordt voor niet gedaan beschouwd, zoo niet bij het geven en aannemen daarvan tevens door beide partijen de persoon is aangewezen, die, ingeval van verschil omtrent de waarde van het product, zonder vorm van proces dat geschil in het hoogste ressort zal beslissen.

Art. 24. Boven en behalve de burgerlijke verpligtingen, uit de overeenkomsten en daarop verleende voorschotten geboren, zijn strafbaar volgens algemeene verordening: *a.* verhuur van gronden en levering van producten aan een ander dan aan den ondernemer, van wien voorschot daarop is ontvangen, vóór dat het geheele voorschot is gekweten;

b. het niet verrigten van arbeid, waarop voorschot is ontvangen, voor het bedrag van het voorschot. — De straf, hiervoor bij algemeene verordening te bepalen, wordt niet toegepast wanneer geene klagte is ingediend binnen het jaar nadat het voorschot is verleend. — Elke burgerlijke vordering, uit het verleenen en aannemen van voorschotten voortvloeijende, verjaart een jaar nadat het voorschot is verleend. — Geene lijfstraffen mogen ter zake van het niet nakomen van overeenkomsten wegens verhuur van gronden en het verrigten van arbeid toegepast worden.

Art. 25. Geen ondernemer mag zonder voorafgaand verlof van het gewestelijk bestuur overeenkomsten sluiten tot het verrigten van arbeid met inlanders, noch arbeiders in dienst nemen, welke bij de gouvernements-cultures zijn ingedeeld. — Dit verlof wordt alleen geweigerd, bij een met redenen omkleed besluit, ingeval door de toestemming schade kan worden toegebragt aan de gouvernements-cultures. — Het hoofd van het plaatselijk bestuur beschikt op de deswege aan hem gedane schriftelijke aanvraag binnen de twee maanden nadat deze bij hem is gedaan. Bij weigering van het gewestelijk bestuur om het gevraagde verlof te geven, kan de ondernemer schriftelijk in hooger beroep bij het algemeen bestuur komen. — Het algemeen bestuur beslist binnen de zes maanden nadat het verzoekschrift is ingediend.

Art 26. De ondernemer, die zonder verlof overeenkomsten aangaat tot het verrigten van arbeid met inlanders of arbeiders bezigt, welke bij de gouvernements-cultures zijn ingedeeld, wordt met eene geldboete gestraft, te bepalen bij algemeene verordening.

Art. 27. De bepaling der huursom bij overeenkomsten tot verhuur van gronden en van het loon bij overeenkomsten tot het verrigten van veld- en anderen arbeid, alsmede van het voorschot, te verleenen op te verhuren gronden en te verrigten arbeid, wordt aan den vrijen wil der overeenkomende partijen overgelaten. Het gewestelijk of algemeen bestuur treedt nimmer tusschen beide, hetzij om het bedrag daarvan te doen verminderen, hetzij om dit te doen vermeerderen.

IIIDE AFDEELING — *Van de belasting op de cultuur-ondernemingen.*

Art. 28. Door den ondernemer wordt jaarlijks eene bedrijfbelasting aan den lande betaald. — Deze belasting wordt geheven naar het aantal gronden en bouws, die voor de onderneming met producten beplant worden, en naar het meerder of minder productief vermogen dier gronden en de waarde van het product. — De gronden worden daartoe in vijf klassen verdeeld. —

De aanslag in de belasting geschiedt naar den volgenden maatstaf; voor elken bouw in de eerste klasse *f* 15, in de tweede klasse *f* 12, in de derde klasse *f* 10, in de vierde klasse *f* 8, in de vijfde klasse *f* 6. — Het gewestelijk bestuur bepaald jaarlijks tot welke klasse de gronden behooren.

Art. 29. Voor zooverre ondernemers zich producten verschaffen door opkoop zonder voorafgaande overeenkomst met den planter, worden zij belast in evenredigheid van de hoeveelheid van het product, dat zij elk jaar voor de algemeene markt opkoopen en bereiden. De aanslag geschiedt alsdan door herleiding van het product in de uitgestrektheid gronden, welke voor de teelt daarvan geacht worden benoodigd te zijn, en volgens de hoogste klasse van den in het voorgaande artikel aangegeven maatstaf.

Art. 30. De ondernemer, die zich bezwaard acht met den jaarlijkschen aanslag, kan bij verzoekschrift in hooger beroep bij het algemeen bestuur komen. Het algemeen bestuur beslist binnen de zes maanden nadat het verzoekschrift is ingediend.

Art. 31. De bedrijfbelasting kan in vier driemaandelijksche termijnen worden gekweten. — Het hooger beroep ontheft den ondernemer niet van de betaling binnen de gestelde termijnen, behoudens latere teruggave van hetgeen te veel mogt zijn betaald.

Art. 32. Van de gronden, voor cultuur-ondernemingen in gebruik, wordt de belasting, bekend onder den naam van landrente, naar den gebruikelijken maatstaf en op de gewone wijze betaald.

Slot- en overgangsbepalingen.

Art 33. De ondernemers mogen alle soorten van voortbrengselen telen of laten telen en bereiden, behalve papaver.

Art. 34. De ondernemers kunnen zich volgens de bestaande bepalingen verzekeren van het regt van opstal voor de inrigtingen ten behoeve hunner ondernemingen.

Art. 35. Aan geen ondernemer wordt eenige voorschot uit 's lands kas verstrekt, noch eenige hulp verleend tot het verkrijgen door dwangmiddelen van arbeiders, benoodigd voor zijne onderneming.

Art 36. Ambtenaren, hetzij Europesche, hetzij inlandsche, die bijzondere inkomsten of voordeelen van een ondernemer aannemen, worden gestraft met ontslag uit 's lands dienst. — De ondernemer, die aan ambtenaren zoodanige inkomsten of voordeelen heeft verschaft of aangeboden, wordt gestraft met geldboete en gevangenis volgens algemeene verordening.

Art. 37. De bij de cultuur-ondernemingen gebezigde arbeiders kunnen de persoonlijke diensten, waartoe zij verpligt zijn en die niet strekken ten behoeve der gemeenten, noch van de gouvernements-cultures, afkoopen tegen eene door het algemeen bestuur te bepalen som.

Art. 38. Aan hen, die bij afkondiging dezer wet in Nederlandsch Indie in het bezit zijn van cultuur-ondernemingen wordt op hunne aanvraag toestemming verleend om hunne onderneming volgens bepaling dezer wet voort te zetten. — De aanvraag tot het bekomen dier toestemming, moest geschieden binnen de zes maanden na de afkondiging dezer wet, bij gebreke waarvan de bepalingen van artt. 11 en 12 op de nalatigen worden toegepast.

Art. 39. Alle met deze wet strijdende bepalingen en met name de publicatie der Indische regering van 25 Dec. 1838 (*Indisch-staadsblad* n°. 50), worden bij de afkondiging dezer wet afgeschaft.

Art. 40. Deze wet treedt in werking op Java en Madura dertig dagen na hare afkondiging, en in de overige bezittingen op een nader door den gouverneur-generaal van Nederlandsch Indie, in overleg met het opperbestuur, te bepalen tijdstip.

Lasten en bevelen, enz.

NEDERLAND.

Z. M. heeft *eervol onts. verleend*, op verzoek, aan den Oost-Indischen ambtenaar mr. *J. R. Couperus*, laatstelijk raadsheer in het hooggeregtshof van Ned.-Indie, thans met verlof in Nederland; — voorts *benoemd:* bij het wapen der inf. in Oost-Indie, tot 2den luit. *C. F. Engelhard*, aan wien bij besluit van 31 Oct. 1861, n°. 74, verzoek, eervol ontslag uit de milit. dienst is verleend; tot pred. voor Protest. gem. in Ned.-Indie *F. J. J. Prins*, candidaat bij het prov. kerkbestuur van Overijssel; — *overgeplaatst* den 2den luit. *F. Cats*, van het 1ste reg. inf., bij de inf. in Oost-Indie; — *gedetacheerd* den 1sten luit. *L. J. M. Glasius*, van den staf der inf., werkzaam bij de Kon. Mill. Akademie, bij de landm. in West-Indie.

HANDELSBERIGTEN.

Rotterdam 8 Julij.

In den stand der meeste artikelen aan onzen Kolon. waren markt is sedert de laatste 14 *dagen weinig of geen verandering voorgevallen en de voortdurend heerschende stilte werd alleen afgebroken door de reeds in de laatste berigten van onze vorige vermelde Tin veiling, de veiling der* 9000 *kisten Thee per* Thames *en enkele afdoeningen van Koffij, Rijst, Huiden en Arak.* KOFFIJ, *waarvoor zich langzamerhand weder iets meer vraag vertoonde, herstelde zich weldra van de onlangs ondergane verlaging en ofschoon de omzet gering blijft, is de markt thans vrij vast gestemd. — Sedert de* TIN-*veiling is in dit artikel weinig verhandeld; de stemming is echter vast en tot den veilingprijs komt nu en dan nog eenige vraag voor. — De* THEE-*veilingprijs is, wat de Congo en Souchon betreft, zeer coulant afgeloopen. Alleen voor* Pecco *was weinig animo; doch sedert is evenwel het opgehoudene grootendeels uit de hand verkocht. Voor* RIJST *is de stemming slap; en indien de veldgewassen goed binnen komen, ziet men door groote toevoeren van* Arracan *lagere prijzen tegemoet. In* ARAK *kwamen zoowel hier als te Amsterdam eenige afdoeningen tot stand.* INDIGO *vast doch stil.* SPECERIJEN *steeds zonder de minste kooplust.* Java-TABAK *zonder voorraad.* KATOEN *maakte bij voortduring eene uitzondering op den algemeenen toestand en vond tot steeds klimmende prijzen gretige koopers.*

Gedrukt bij DE GROOT, KOLFF & CO., Samarang.